

Slovenskega etnografskega muzeja, imenovana Galis, omogoča ogled depojev in fototeke na spletni strani omenjenega muzeja; projekt Zborzbirk predstavlja različne zbirke med Alpami in Krasom; t. i. EtnoMuza je digitalna multimedijška shramba slovenske ljudske glasbene in plesne kulture; SIDIH pa je spletni iskalnik slovenske humanistike in umetnosti. Omenjene baze se razlikujejo po virih, ki jih vsebujejo, metodah dela in načinih vnašanja podatkov ter naposled tudi po namenu in uporabnikih. Lahko se spreminjajo, razvijajo, dodajajo in posodablajo. Uporabniku digitalizacija omogoča primerjavo podatkov in iskanje po različnih merilih in kategorijah.

Predstavitvam je sledila odprta razprava o posamičnih aktualnih vprašanjih ter o možnostih srečevanja etnologije in informatike. Po odzivih in obiskanosti pogovornega večera lahko sklepam, da je zanimanje za digitalne zbirke in digitalizacijo v humanistiki veliko, in prav je tako. Tudi mlade etnologe in kulturne antropologe navajamo na uporabo spleta in iskanja po digitaliziranih zbirkah, jih seznanjamo z novimi možnostmi in njihovimi oblikami; želimo, da jim postanejo pomoč pri študiju.

Vendar, ali digitalizacija v etnologiji in kulturni antropologiji pomeni upad obiska arhivov in klasičnih dokumentacij ustanov? Ali to pomeni, da med raziskovalci ne bo več zanimanja za fizične oblike, na primer brskanje po knjigah, poslušanje posnetkov na matricah, pregledovanje fotografskih albumov ali ogled zbirke v živo? Menim, da »stara šola« ne bo nikoli nemodna.

Elektronske izdaje nam res omogočajo hitrejši pregled gradiva in kakovostnejšo evidenco, vendar se vsak pravi raziskovalec zaveda, da, če se omejimo na »možnosti računalnika, potem humanist brez tega stroja nima več svojega predmeta. Dobil je veliko evidenco, a izgubil svoj lastni cilj. Dobil je moč, a izgubil dušo« (Ogrin 2005: 19).

Zato omogočimo širši javnosti dostop prek spleta do etnologije, kulturne dediščine, bogastva, ki ga naše ustanove hranijo, vendar ... čez dan se pa le srečajmo na terenu!

Literatura

BUSA, Roberto A.: Foreword: Perspectives on the Digital Humanities. V: Susan Schreibman idr. (ur.), *A Companion to Digital Humanities*. Oxford: Blackwell, 2004 (dostopno na: <http://www.digitalhumanities.org/companion/>).

OGRIN, Matija: Uvod. O znanstvenih izdajah in digitalni humanistiki. V: Matija Ogrin (ur.), *Znanstvene izdaje in elektronski medij*. Ljubljana: Založba ZRC, 2005, 7–21.

WINTER, Thomas Nelson: Robert Busa, S.J., and the Invention of the Machine-Generated Concordance. *The Classical Bulletin* 75/1, 1999, 3–20.

Spletni vir

Hrvatsko etnološko društvo: *Dva dana za baštinu*. *Digitalizacija – stara/nova strategija upravljanja baštinom*, 28. 4. 2014; <http://www.hrvatskoetnologodrustvo.hr/novosti/predavanja/dva-dana-za-bastinu-digitalizacija-stara-nova-strategija-upravljanja-bastinom>, 13. 6. 2014.

MALA ŠOLA ETNOLOGIJE 2014

S projektom »Mala šole etnologije« smo si tudi letos prizadevali za boljše poznavanje etnološke vede med laično javnostjo. Na letošnjih delavnicah so sodelovali tako najmlajši, ki so se z etnološko tematiko šele seznanili, kot tudi odrasli. Z delavnicami smo skušali udeležencem približati vsebine, ki so drugače sicer zanje precej abstraktne. Uspešno dosežen cilj delavnic je bil seznaniti udeležence s kulturno dediščino na različnih ravneh njene pojavnosti ter jih v neposrednem stiku z njenimi posamičnimi elementi pripeljati do tega, da jo spoznajo kot javno dobro ter si do nje ustvarijo tako individualen kot tudi družbeno odgovoren odnos.

Prvo delavnico – *Od zrna do hlebčka*. *Spoznavanja mlinarske obrti ter peke kruha* – je 11. junija 2014 na Dolenčevem mlinu v Podlipoglavu organizirala Aleksandra Renčelj Škedelj v sodelovanju z lastnico Dolenčevega mlina Olgo Avsec in njenim sinom Matijem.

Skupini otrok iz vrtca Hansa Christiana Andersena, enota H. C. A. v Šiški, ki sta se udeležili delavnice spoznavanja mlinarske obrti in peke kruha, sta bili pri pogovorni urici v vrtcu dan pred odhodom na Dolenčev mlin seznanjeni z glavnimi pojmi, povezanimi z mlinarsko obrtjo. Delavnica na Dolenčevem mlinu v

Podlipoglavu je bila razdeljena na dva dela. Najprej so otroci s tipanjem in razločevanjem oblik in barv spoznali različne vrste žita ter si ogledali dele mlinskega mehanizma, ob tem pa slišali veliko zanimivih zgodbic, povezanih z življenjem mlinarjev. Drugi del delavnice je bil namenjen razlagi, kako od zrna pridemo do kruha. V tem delu so otroci sami zamesili vsak svoj hlebček kruha, ki so ga potem s pomočjo lastnice mlina dali peči v veliko krušno peč. Da so otroci lažje počakali na pečene hlebčke, smo organizirali igro lov na zaklad. Mlinarjev sin Matija se je preobelel v gozdnega škrate in zbranim otrokom prebral ljudsko pravljico o izgubljenem mlinčku. Ko je končal, je otrokom povedal, da je v mlinu skrit zaklad, ter jih nato usmerjal pri iskanju. Na ta način so otroci spoznavali tudi različne stavbne dele hiše z mlinom ter ponovili dele mlinskega mehanizma. Ko so našli zaklad, so z veseljem ugotovili, da gre za škatlo, polno domače orehove potice, s katero so se ob koncu tudi posladkali. Delavnice se je udeležilo 40 otrok, starostne skupine od 4–6 let, v spremstvu štirih vzgojiteljic.

Drug del programa pa je, lahko rečemo že tradicionalno, potekal v Kulturnem domu Krško, enota Mestni muzej Krško. Alenka Černelič Krošelj in Helena Rožman sta vodili delavnici, ki sta

* Dr. Helena Rožman, prof. zgod. in univ. dipl. etnol., muzejska svetovalka, vodja enote Mestni muzej Krško, Kulturni dom Krško, 8270 Krško, Valvasorjevo nabrežje 4, helena.rozman@mestnimuzejkrsko.si; Alenka Černelič Krošelj, prof. umet. zgod. in univ. dipl. etnol. in kult. antropol., direktorica, Posavski muzej Brežice, 8250 Brežice, Cesta prvih borcev 1, alenka.cernelic-kroselj@guest.arnes.si; Aleksandra Renčelj Škedelj, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., konservatorica, ZVKDS OE Ljubljana, 1000 Ljubljana, Metelkova ulica 6, sasarencej@yahoo.co.uk.

Delavnica na Dolenčevem mlinu.
Foto: Špela Rupar, Podlipoglav, 11. 6. 2014.

Delavnica *Krške šole*.
Foto: Maja Ivanišin, Krško, 28. 9. 2014 (Fototeka Mestnega muzeja Krško).

bili povezani s problematiko šol in šolstva, kar je trenutno zelo lepo predstavljeno na občasni razstavi *Ivan Lapajne*. Učitelj, ravnatelj, publicist, Krčan in svetovljan (avtorica Alenka Černelič Krošelj).

Delavnici sta bili izvedeni 6. julija (*Krško v spominih njegovih prebivalcev*) in 28. septembra (*Krške šole*). V okviru prve (naričtovani sprehod po starem mestnem jedru Krškega zaradi zelo slabega vremena ni bil mogoč) so udeleženci obujali spomine na šolsko tablo in šolske klopi. V delavnico *Krške šole* – izvedena je bila v okviru programa Dnevi evropske kulturne dediščine – pa so udeleženci, skladno s povabilom prinesli različne pred-

mete, povezane z njihovimi doživetji v šolskem obdobju. Ob likovnih in drugih predmetih smo nato obujali spomine, ki so bili zaradi mešane starostne sestave udeležencev zelo barviti in so se časovno raztezali skoz vso drugo polovico 20. stoletja. Med udeleženci se je razvila živahna razprava o pomenu ohranjanja takšnih spominov, etnologinji pa sva opozorili na pomen podatkov, ki sicer oblikujejo posameznikovo življenjsko zgodbo, obenem pa so pomemben vir za raziskovalno delo etnologov in kulturnih antropologov. Delavnic se je udeležilo 15 udeležencev; zanimivo pa je, da smo pritegnili predvsem odrasle različnih starostnih skupin.

PO LOVSKIH POTEH OD PLANINE DO PLANINE POD JUŽNIM GREBENOM KOŠUTE NAD TRŽIČEM

Slovensko etnološko društvo v sklopu izobraževalnega programa vsako leto organizira tudi strokovne ekskurzije, ki smo jih pred leti poimenovali Rajže. S tem je želelo na pobudo in pod vodstvom naših kolegov etnologov v spoznati in doživeti različne teme in terene. Sedanje vodstvo SED spodbuja tudi manj formalne društvene programe, namenjene druženju in sprostitvi. Med take vsekakor sodi tudi pohod po lovskih poteh od planine do planine pod južnim grebenom Košute nad Tržičem, ki se je zgodil 30. septembra 2014 na pobudo letošnjih etnologov - abrahamovcev. Pridružilo se nam je 10 članov, od tega samo dve abrahamovki.

Naše druženje smo začeli v Trziču pred stolpnico, od koder smo se odpeljali mimo zaselka Slap in vasi Čadovlje do Dovžanove soteske. Čadovlje z Dovžanovo sotesko so za etnologe zanimive zlasti zaradi ohranjene Jamenšnikove domačije in sušilnice za

lan in sadje. Domačija je bila zavarovana kot nepremična kulturna dediščina skupaj s sušilnico za sadje. V njej so prvotno sušili lan. Jamenšnikova domačija je še danes ohranjena kot karavanška dediščina stavbarstva. V prenovljeni sušilnici je bila v letih 1998 in 1999 urejena mozaična predstavitev Dovžanove soteske z naravnimi znamenitostmi in načinom življenja prebivalcev tega območja s posebej predstavljeno nekdanjo sušilnico za lan (Tercelj Otorepec 1999). Dela v Dovžanovi soteski so se v naslednjih letih nadaljevala s sodelovanjem kranjskih območnih enot Zavoda za varstvo narave in Zavoda za varstvo kulturne dediščine, pri čemer smo povezali etnološko konservatorstvo z geologijo, biologijo in geografijo. Uredili smo gozdno učno pot od Jamenšnikove paštbe skoz gozdne združbe in zaselek Na Jamah do Doline, kjer je bila obnovljena stara šola. V njej je danes izobraževalno središče s priložnostnimi razstavami. V okviru

* Mag. Tita Porenta, prof. zgod. in univ. dipl. etnol., muzejska svetovalka, Muzeji radovljiške občine – Mestni muzej Radovljica, 4240 Radovljica, Linhartov trg 1, mestnimuzej@siol.net; dr. Mojca Tercelj Otorepec, univ. dipl. etnol. in univ. dipl. soc. kult., konservatorska svetovalka, ZVKDS OE Kranj, 4000 Kranj, Tomšičeva 7, mojca.tercelj@zvkd.si.